

MİZAH VE ANDIRIN

Tarihin binlerce yılından, onlarca uygarlığından mirastır Anadolu kültürü bize. Yazılıdan çok sözlüdür. Dilden dile, dededen toruna, köyden köye, sözle sazla belgenir. Ağıt olur; yürek yakar. Mani olur; gülümsetir. Semah olur; döndürür. İlahi olur; huzur verir. Koçaklama olur; ayrınlığımızı kabartıverir birden... Daha ne olur da; mizah olmaz mı? İnsanı hem güldüren, hem de düşündüren. Yıllarca unutulmayan, zamanla bölgesinde “söz başı” olan kalıplaşmış deyişler hepimizin dillerinde değil mi?

“Laf dediğin on; birin(i) deyince; dokuzu anlaşılır.”

“Koltuğuna girdiğin hastanın ayağı yer tutmalı.”

“İhmal gazezden kötüdür. “gibi

Yurdumuzun her bölgesi kadar Andırın’da da mizahın, ima’nın, hazır cevaplılığın en güzeline binlerce örnek bulabiliriz. Andırın’da fıkra, yaşanmış olayların anlatılmasıdır. Abartısızdır, gerçektir. Bir yaşam biçimi, bir ifade özetidir. Mekân ve kişiler özel isimlerdir.

Avukat Mehmet Yayıoğlu’nun çiftliğinde pamuk toplama günü gelip çatmıştır. Yine telaş nöbetindedir Avukat. Bir hata olsun istemez. Hele kör kazalar, sorumsuz ihmallere hiç mi hiç toleransı yoktur. Bu düşüncelerle son hazırlıkları kontrol etmek üzere çiftliğe gelir, Atla gelmiştir. Ağa. Karşlanır, atı bağlanır, kahvesi hemen ikram edilir. Çiftlikte kahve kalmamışsa O’nun cebinde her zaman yedeği vardır.- Yarınki gelecek amele grubunun, yerleştirilmesi ve çalışma düzeni hakkındaki talimatlar minik bir tatbikatla tekrar edilir. Yani çadırların kurulacağı alan, posta başlarının sorumluluk ve yetkileri, su, odun, temin biçimi kantar, tartı ve kayıtlar hakkında titizlikle hazırladığı talimatları kâhyasına emir tekrarı öğretisiyle anlatır. Vakit dardır, daha Andırın’a çıkacaktır. Ayağa kalkar, Atını çekerler, ayağını atın üzengisine koyar, binmekten vazgeçerek geri döner, iki saattir anlattığı talimatları bir daha anlatır. Yani, amele şuraya inecek, çadırlar şuraya kurulacak, su şuradan, yol buradan gibi... Ve bu hareketi hiç usanmadan üç defa daha tekrar eder. Ayağını atın üzengisinden alır tekrar anlatır, tekrar anlatır... Dördüncü tekrarda canı çok sıkılan çiftlik kâhyası Ağa ata binerken, yanındakinin kulağına **“ Deli mi ne ?”** der. Avukat bunu duyar, ayağını yeniden üzengiden alır; kâhyasının çenesine sokularak **“ Deli değilim yavrum da unutursun diye korkuyorum ”** der, atına binerek Beylik Köyü’nün yolunu tutar.

Andırın fıkraları bazen da bir ima’dır, bir taşlamadır. Hatta gizli bir savunma ve saldırı izlerini de taşır bünyesinde. Ama seçilen sözcükler elmas, ifade biçimi inci gerdanlıktır.

KİRPI YEMESİN

Elif (Eynallı) Hatun’un güzeller güzeli kızı (Allı) Zeynep’e bir talip vardır. Çevrenin ileri gelen, ağzı laf eden kişileri kız istemeye gelirler. Gelenlerin hepsinin de adları kadar, çevrede herkes tarafından bilinen orijinal lakapları vardır. Domates Ahmet, Mitil Hasan, Urupluğa Durdu ve Kirpi Duran...Elif Hatun işe dünden gönülsüzdür. Kızını öyle dünürcü hatıranı veya bir oldubittiye verecek değildir. Haber verilen günde dünürler karşılanır. Akşam yemeği yenir. Gecenin mutat ikramları yapılır. Herkes sözcünün lafa girmesini beklerken, yani **“ Allah’ın emri, Peygamberin kavli...”** ile başlayacak cümleden hemen önce duruma tahammülü kalmayan Elif Hatun birden atılarak **“ Kızım Zeynep gündüz topladığım DOMATESLERİ bir URUPLAĞAYA koy, üzerini bir MİTİLLE ört de KİRPI yemesin”** diye bir talimat verir. Dördünün lakaplarının bir ifade de hem de olumsuz bir eylem için kullanıldığına kulaklarıyla şahit olan dünürcüler mesajı almışlardır. Birbirlerine umutsuz bir bakış fırlatarak evi terk ederler.

Andırın’ın güzel insanların dudaklarından güzel sözlerin ve gülücüklerin eksik olmaması dileğiyle...